

ВАЛЕОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТУДЕНТІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УЧИЛИЩА

Представлено фрагменти соціологічного опитування майбутніх медичних працівників щодо розуміння важливості валеологічної поведінки у фаховій підготовці.

Наприкінці ХХ століття лідери світової науки вважають проблему здоров'я однією з найсерйозніших глобальних проблем, невирішення якої

ності спостерігається саме з другої половини ХХ ст., і деякі вчені пов'язують це з тим, що негативні процеси набули планетарного розмаху [1-3].

Глобальна важливість і актуальність проблеми викликала необхідність ґрунтовних досліджень феномену здоров'я людини і його складників та пошуку шляхів позитивного впливу на них.

Вирішення цих проблем значною мірою пов'язується з наукою про індивідуальне здоров'я людини - валеологією, яка швидко розвивається в останні роки. У валеологічній науці людина розглядається як конкретний індивідуум з властивими їй генетично обумовленими здібностями, який проживає у визначений час і в конкретних соціально-економічних умовах [4]. Головною метою валеології є формування стійких переконань щодо пріоритету здоров'я як основної умови реалізації інтелектуального, фізичного й духовного потенціалу людини.

Метою нашого дослідження є визначення валеологічного світогляду в студентів-медиків.

Для реалізації мети і завдань роботи було проведено анкетування студентів-медиків Івано-Франківського державного медичного училища (180 дівчат, 20 юнаків) віком від 17 до 22 років. Використовувалися анкети відкритого типу, які склалися з 56 запитань, сформованих у 3 групи:

- 1) запитання, які визначають стан валеологічної освіти під час навчання в медичному училищі;
- 2) група запитань, яка характеризує рівень валеологічних знань;
- 3) шкала визначення компонентів валеологічної поведінки.

У результаті аналізу відповідей на запитання першої групи (валеологічна освіта) встановлено, що в медичному училищі проводиться робота щодо формування валеологічного світогляду (табл. 1).

Понад 66 % студентів вважають, що під час вивчення загальноосвітніх, фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін отримують багато нової інформації з питань валеології, 12 % студентів-медиків указують на те, що ці знання зможуть використати у своїй професійній діяльності.

Понад 10 % респондентів стверджують, що під час викладання навчальних дисциплін проблеми валеології не розглядаються. Значну зацікавленість у студентів викликають питання, пов'язані з наркотичною залежністю (17 % юнаків, 3 % дівчат). Рациональне харчування є цікавим для 6 % юнаків і дівчат. Інформація про статеві стосунки найбільшу зацікавленість викликала у дівчат (24 %); серед юнаків лише 6 % вважають, що це для них важливо. Слід відзначити, що 225 сту-

дентів-медиків не мають будь-якої потреби в інформації про валеологію як науку.

Таблиця 1. Стан валеологічної освіти, %

№	Зміст	Юнаки		Дівчата	
		Великий	Малий	Великий	Малий
1	Чи відвідува(в)ла ти цього року уроки валеології та дисциплін, які дають знання про здоров'я та ЗСЖ *?				
	так, майже всі	22	35		
	інколи	17	22		
	ні	33	31		
2	Чи отримув(в)ла ти на них нові корисні для себе знання?				
	я багато дізна(в)ла(в)ся нового та корисного	61	72		
	я дещо нове дізна(в)ла(в)ся, але ця інформація не буде для мене корисною	12	12		
	доки я нічого нового не дізна(в)ла(в)ся	12	4		
3	Яка з тем, що вивчалася на них, найбільш зацікавила тебе?				
	статева і соціальна зрілість	6	24		
	харчування людини	6	6		
	спілкування підлітків	—	6		
	попередження наркотичної залежності	17	3		
	усі теми були цікавими	44	46		
	жодна тема не зацікавила	11	1		
важко відповісти	16	14			

* ЗСЖ - здоровий спосіб життя.

Таблиця 2. Характеристика валеологічних знань студентів-медиків

Види знань	Юнаки			Дівчата		
	Великий	Малий	Відсутній	Великий	Малий	Відсутній
Ризик щодо вживання алкоголю	21	65	14	29	62	9
Ризик щодо паління	71	29	0	83	15	2
Ризик щодо вживання наркотиків	84	8	8	93	5	2

дентів-медиків не мають будь-якої потреби в інформації про валеологію як науку.

Як видно з табл. 2 (дані щодо характеристики валеологічних знань), студенти-медики вважають, що найбільший ризик для здоров'я людини пов'язаний з палінням та вживанням наркотиків. Щодо алкоголю, то цей ризик, на думку респондентів, не є великим.

У цілому студенти добре обізнані з тим, що рівень здоров'я значно залежить від стану харчування людини (86 % юнаків і 79 % дівчат) (табл. 3).

Позитивним є те, що 66 % юнаків і 52 % дівчат усвідомлюють значний вплив рухової активності на рівень соматичного здоров'я. Як видно з табл. 3, студенти добре інформовані про вплив на здоров'я людини якості доквілля, сімейно-побутових умов та хронічних недуг.

Таблиця 3. Рівень усвідомлення студентами-медиками впливу різних факторів на здоров'я людини, %

Чинники здоров'я	Дівчата				Юнаки			
	Дуже залежить	Незначною мірою	Зовсім не залежить	Важко відповісти	Дуже залежить	Незначною мірою	Зовсім не залежить	Важко відповісти
Харчування	86	12	—	2	79	16	0	5
Рухова активність	66	32	1	2	52	48	—	—
Сімейно-побутові умови	84	11	2	3	66	20	—	7
Якість доквілля	82	13	2	3	73	20	—	7
Хронічні недуги	65	20	7	8	61	28	5	6

Аналіз даних за групою «валеологічна поведінка» (табл. 4) свідчить про те, що 80 % юнаків і 87 % дівчат жодного разу не вживали наркотиків. Проте 2 % вживають їх регулярно, близько 20 % респондентів вживали декілька разів наркотичні речовини. Щодо відношення алкоголю, то його вживали 100 % респондентів-юнаків і 96 % дівчат; регулярно палять відповідно 45 % і 8 % респондентів.

Таким чином, наші дослідження свідчать про те, що в процесі вивчення загальноосвітніх, медико-біологічних та професійно-орієнтованих дисциплін, студенти-медики отримують деяку інформацію про валеологію як науку. Водночас вони мало усвідомлюють значення валеологічної діяльності у збереженні власного здоров'я, його відтворенні та передачі наступному поколінню.

Зважаючи на це, виникає необхідність розробити комплексну програму для студентів-медиків, яка б дала змогу сформувати валеологічний світогляд та засади власної валеологічної поведінки як підґрунтя майбутньої успішної професійної діяльності.

Таблиця 4. Характеристика валеологічної поведінки, %

№	Зміст	Юнаки		Дівчата	
		Великий	Малий	Великий	Малий
1	Чи вживав(ла) ти коли-небудь наркотиків (ЛСД, героїн, марихуану, гашиш, крэк тощо)?				
	так, багато разів	—	2		
	так, кілька разів	20	4		
	так, лише один раз	—	5		
	жодного разу	80	87		
не хочу відповідати на це запитання	—	5			
2	Чи вживав(ла) ти коли-небудь алкогольні напої, такі як пиво, вино, горілка, коньяк, віскі, самогон тощо?				
	так	100	96		
	ні	—	4		
3	Скільки сигарет ти вкурив(ла) за останні 30 днів?				
	жодної	30	80		
	менше однієї сигарети на тиждень	10	8		
	менше однієї сигарети на день	15	4		
	1-5 сигарет на день	10	4		
	6-10 сигарет на день	15	2		
11-20 сигарет на день	15	1			
більше ніж 20 сигарет на день	5	1			

1. Амосов М. М. Роздуми про здоров'я.- К.: Здоров'я, 1990.- 168с.

2. Апанасенко Г. Л., Попова Л. А. Медицинская валеология.- К.: Здоров'я, 1998-248 с.

3. Брехман И. И. Валеология — наука о здоровье.- М.: Фис, 1990,- 208 с.

4. Петленко В. П. Основы валеологии.-К.:Олімпійська література. 1998-412 с.

Ya. Ostafijchuk

VALEOLOGICAL CHARACTERISTIC OF IVANO-FRANKIVSK STATE MEDICAL COLLEGE STUDENTS

Fragments of sociological poll among future medical men concerning their understanding of vaeological behaviour 's importance in professional training are presented in the article.